

METİNLERİN SINIFLANDIRILMASI SÖZLÜ ANLATIM TÜRLERİ

1. SUNUM

- ✓ Bilgileri yenileyen, pekiştiren, hatırlatan, önemli noktaları öne çıkaran; bir çalışma sonucunu açıklayan; laboratuvar araştırmalarını sunan, anket sonuçlarını ifade eden; önemli olay ve olguları dile getirmek üzere yapılan konuşmalara sunum adı verilir.

- ✓ İyi bir sunum gerçekleştirmek için şu hususlara dikkat etmek gerekir:

❖ SUNUMDAN ÖNCE

- ✓ Öncelikle bir konu seçilmelidir. Bu konu güncel olmalıdır.
- ✓ Seçilen konu iyi araştırılmalı, konuya tamamıyla hakim olunmalıdır.
- ✓ Sunumun hazırlığında bol ve değişik kaynaktan yararlanılmalıdır.
- ✓ Sunum yerinin daha önceden görülmesi gerekir.
- ✓ Prova yapma, kullanacağı malzemelerin kontrolü sunumu yapan kişinin amacına ulaşmasında yararlı olacaktır.

❖ SUNUM ESNASINDA

- ✓ Sunum esnasında ciddi, ağırbaşlı, temiz ve derli toplu görünüm önemlidir.
- ✓ Sunum yapacak kişi konuşma anında ses tonuna, jest ve mimiklerine, sahneyi veya kürsüyü rahat kullanmaya özen göstermelidir.
- ✓ Konuşmacının dinleyicilerle, başta bakışlar olmak üzere, vücut diliyle iletişim kurması daha etkili olur.
- ✓ Konuşmacı ses ve kelimelerin doğru telaffuza özen göstermesi gerekir.
- ✓ Sunumda, bilgisayar, cd, disket, projeksiyon cihazı, slayt makineleri, mikrofon gibi teknolojik araçlardan faydalanabiliriz.
- ✓ Görsel malzemenin en az espri kadar konuşmanıza ilgi ve tat katacağını unutmamalıyız.

❖ SUNUMDAN SONRA

- ✓ Dinleyicilerin soru sormasına imkan sağlanmalı,
- ✓ Herhangi bir tartışmaya meydan vermeden yöneltilen sorulara açık, anlaşılır cevaplar verilmelidir.

2. TARTIŞMA

- ✓ Farklı görüşlerdeki kişilerin bir araya gelerek bir konuyu çözümlmek, kendi görüşlerini açıklamak ve kanıtlamak, karşı tarafın zayıf yanlarını ortaya koymak için yaptıkları konuşmalara **tartışma** denir.

❖ ÖZELLİKLERİ

- ✓ Tartışmada önce konu belirlenir.
- ✓ Konunun tartışılacağı mekân düzenlenir, araç gereçler belirlenir.
- ✓ Tartışma sonunda konuyla ilgili genel bir değerlendirme yapılarak tartışma özetlenir.
- ✓ Tartışılan konu, hem olumlu hem olumsuz taraflarıyla ele alınır.
- ✓ Duyguya, coşkuya değil; düşünce ve kanıtlara yaslanılarak yapılır.
- ✓ Süresi tartışmanın türüne göre değişir.
- ✓ Bir başkan ve konuşmacılardan oluşur.

Tartışma Başkanının Yapması Gerekenler

- ✓ Tartışmada bir başkan ve konuşmacılar vardır.
- ✓ Başkan konu hakkında özet bilgiler verir, konuyu dinleyicilere tanıtır.
- ✓ Konunun özelliklerini verirken tartışmanın ilkelerini ve sınırlarını da hatırlatır.
- ✓ Sorularla tartışmacıları yönlendirir. Başkan, konuşmacılara konuşabilecekleri rahat bir ortam hazırlamakla, konuşmacıların konu dışına çıkmasını engellemekle, kısır ve yaralayıcı tartışmaları önlemekle sorumludur.

TARTIŞMA TÜRLERİ

A. AÇIK OTURUM

- ✓ Geniş kitleleri ilgilendiren bir konunun, konuyla ilgili uzmanlar tarafından bir başkan yönetiminde ve dinleyiciler önünde tartışıldığı konuşmalara denir.

- ✓ Açık oturum kalabalık bir izleyici önünde gerçekleştirilir.
- ✓ Bir salonda topluluk önünde olabildiği gibi, radyo veya televizyondan da yapılabilir.
- ✓ Konusu önceden belli olan açık oturumda bir başkan ve en fazla altı konuşmacı vardır.
- ✓ Açık oturumda bir sonuca varma amacı yoktur.
- ✓ Açık oturumun amacı, merak edilen bir konuda dinleyicileri ayrıntılı bir şekilde bilgilendirmektir.

B. SEMPOZYUM (BİLGİ ŞÖLENİ)

- ✓ Genellikle akademik bir konunun, uzmanları tarafından değişik boyutlarıyla ele alındığı seri konuşmalardır.
- ✓ Belli bir konuda çeşitli konuşmacıların katılımıyla düzenlenen bilimsel toplantılara sempozyum denir.
- ✓ Sempozyumda konu, alanında uzman kişilerce farklı yönleriyle ele alınır.
- ✓ Sempozyumlar genellikle bilimsel toplantılardır.
- ✓ Bilim, sanat, ekonomi, siyaset vb. gibi bir konuda alanında yetkin kişiler, özel izleyici topluluğuna bildiri sunar.
- ✓ Bilimsel ve ciddi bir sohbet havası içinde geçer.

- ✓ Amaç konuyu tartışmak değil, olumsuz ve olumlu yönleriyle değerlendirerek gerekli çözümleri üretmektir.
- ✓ Bir başkan tarafından yönetilir.
- ✓ Konuşmacı sayısı üç ile altı arasında değişir.
- ✓ Konunun önemine göre birkaç oturumda, ayrı ayrı salonlarda, birkaç gün boyunca sürebilir.

C. PANEL

- ✓ Toplumsal bir konunun bir karara varılmaktan çok çeşitli yönlerden aydınlatılması için dinleyiciler önünde uzmanlar tarafından bir sohbet havası içinde tartışılmasıdır.
- ✓ Bir başkan ve konuşmacılardan oluşan panelde başkan ve konuşmacılar bir masa etrafında toplanır.
- ✓ Başkan, konuşmacıların hangi sırayla ne kadar süre konuşacağını belirler.
- ✓ Panelde amaç; sonuca varmak değil, konuyla ilgili farklı düşünceleri ve eğilimleri ortaya çıkarmaktır.
- ✓ Bunun için konuşmacılar, konunun farklı yönlerini, değişik boyutlarını ortaya koyar.
- ✓ Panel sonunda başkan, konuşmaları kendi düşüncelerini de katarak özetler.

D. FORUM

- ✓ Panelin devamında yapılan, dinleyicilerin de tartışmaya katıldığı konuşmalardır.
- ✓ Forum, aslında başlı başına bir tartışma türü değildir, toplu tartışmaların önemli bir bölümüdür.
- ✓ Foruma panelin devamı da denebilir. Çünkü panel sonunda dinleyiciler, konuşmacılara sorular sorabilir. Bu sorularla tartışma, konuşmacılardan dinleyicilere de geçebilir.
- ✓ İşte tartışmanın dinleyicilere de geçtiği bu tür tartışmalara forum denir.
- ✓ Forum da diğer tartışma türleri gibi bir başkan tarafından yönetilir.
- ✓ Forum sayesinde dinleyiciler konu üzerinde daha aktif düşünme olanağı bulur.
- ✓ Forumu panel ve açık oturumdan ayıran özellik, konuşmaların sonunda dinleyicilerin de tartışmaya katılıp düşüncelerini anlatabilmeleridir.

E. MÜNAZARA

- ✓ İki karşıt düşüncenin, iki grup arasında bir jüri önünde tartışıldığı konuşmalardır.
- ✓ Daha çok, okullarda uygulanan bir tartışma çeşididir.
- ✓ Konuşma kurallarına uygun bir şekilde gerçekleştirilen münazarada bir tez ve antitez vardır.
- ✓ Münazarada birer cümle ile ifade edilen düşünce, bir jüri önünde, en az iki grup arasında tartışılır.
- ✓ Her grubun bir başkanı vardır, başkanlar grubun sözcüsü durumundadır.
- ✓ Münazarada amaç, öğrencilerin dersin dışında başka kitapları okumasını ve incelemesini sağlamak, onların konuşma becerilerini geliştirmek, düşünceler arasında bağ kurabilmek, düşüncelerini kusursuz bir şekilde dile getirmektir.
- ✓ Konuşmacı sayısı bir ile dört arasında değişebilir.

3. KONFERANS

- ✓ Bilimsel veya güncel bir konuda, konunun uzmanı olan kişilerce yapılan açıklayıcı, öğretici konuşmalardır.
- ✓ Konferans, bilim, sanat, edebiyat gibi farklı alanlarda, uzman bir kişinin belli bir konuyu açıklamak veya öğretmek için bir topluluk karşısında yaptığı konuşmadır.
- ✓ Amaç dinleyicilere bir düşünceyi aşlamak ya da onları bir hedefe yönlendirmek değil, belli bir konuda bilgilendirmektir.
- ✓ Konferans veren kişi, hitabet yeteneğinden çok bilgisini ve düşüncelerini ortaya koymalıdır.
- ✓ Bilimsel toplantılarda söylenen ve akademik hitabet türüne giren söylevler de konferans sayılır.

4. SÖYLEV (NUTUK)

- ✓ Bir dinleyici topluluğuna bir düşünceyi aşlamak, topluluğu coşturmak ve bir amaç doğrultusunda yönlendirmek için yapılan konuşmalardır.
- ✓ Bir topluluğa düşünceler, duygular aşlamak amacıyla söylenen, uzunca, coşkulu ve güzel sözlere nutuk (söylev) denir.
- ✓ Nutuklarda topluluğa seslenen kişi (hatip), dilin güzel ve etkileyici olmasına önem verir.
- ✓ Çünkü amaç, dinleyicileri coşturmak, onları belli bir hedefe yönlendirmek, ortak duygularda bir araya getirerek heyecanlandırmak ve harekete geçirmektir.
- ✓ Nutukta konuşmacı belli bir plana göre konuşmalı, dinleyicileri sıkmaktan kaçınmalı, açık ve inandırıcı olmalıdır.

KONU TARAMA SORULARI

1. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir sunum gerçekleştirmek için dikkat edilmesi gereken hususlardan biri değildir?

- A) Öncelikle güncel bir konu seçilmelidir.
- B) Seçilen konu iyi araştırılmalıdır.
- C) Sunumun hazırlığında mümkün olduğunca tek kaynak üzerinden gidilmelidir.
- D) Sunum yeri önceden görülmelidir.
- E) Sunum esnasında kullanılacak görsel ve işitsel dokümanlar tespit ve temin edilmelidir.

2. Tek kişinin izleyici önünde olanları bilgilendirmek, daha çok da coşturmak ve yönlendirmek amacıyla yaptığı uzun konuşmalara ne ad verilir?

- A) Söylev
- B) Tartıma
- C) Açık oturum
- D) Röportaj
- E) Konferans

KONU TARAMA SORULARI

3. Konferansla ilgili;

I. Dinleyicilere bilim, sanat, edebiyat vs. konularda bilgi vermek amacıyla düzenlenen konuşmalardır.

II. Dinleyiciler konuşmaya dahil olur.

III. Konferansın amacı yalnızca bilgilendirmektir.

Numaralanmış yargılardan hangisine veya hangilerine ulaşılabilir?

- A) I-II
- B) I-III
- C) II-IV
- D) III-IV
- E) I-III

4. I. Bu anlatım türünün diğer tartışmalara göre bilimsel değeri daha fazladır.

II. Bu tartışma türünde ele alınan konuyla ilgili bir sonuca ulaşılmaya çalışılır.

III. Toplumun genelini ilgilendiren bir konunun dinleyiciler önünde sohbet havası içinde tartışılmasıdır.

IV. Panelin devamı olarak gerçekleşir.

V. Diğer tartışma türlerine kıyasla bir yarışma havasında geçer.

Numaralanmış cümlelerdeki verilen bilgilerde aşağıdakilerden hangisi ilişkilendirilemez?

- A) Forum
- B) Münazara
- C) Açık oturum
- D) Sempozyum
- E) Röportaj

KONU TARAMA SORULARI

5. I. Bir başkan yönetiminde gerçekleşir.
II. Gruplar en fazla dört kişiden oluşabilir.
III. Her grubun bir sözcüsü olur.

Yukarıda özellikleri verilen sözlü anlatım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Röportaj
- B) Konferans
- C) Münazara
- D) Söylev
- E) Tartışma

6. Aşağıdakilerden hangisi tartışmanın özelliklerinden biri değildir?

- A) Önceden belirlenmiş bir konusu olur.
- B) Belirlenen konunun farklı fikirlere açık olmasına dikkat edilir.
- C) Bir başkan ve konuşmacılardan oluşur.
- D) Düşünce ve kanıtlara değil, duygu ve coşkuya yaslanılarak yapılır.
- E) Süresi tartışmanın türüne göre değişir.

KONU TARAMA SORULARI

7. Aşağıdakilerden hangisi sözlü anlatım türlerinden biri değildir?

- A) Sunum
- B) Panel
- C) Deneme
- D) Tartışma
- E) Sempozyum

8. Aşağıdakilerden hangisi tartışmanın özelliklerinden biri değildir?

- A) Önceden belirlenmiş bir konusu olur.
- B) Belirlenen konunun farklı fikirlere açık olmasına dikkat edilir.
- C) Bir başkan ve konuşmacılardan oluşur.
- D) Düşünce ve kanıtlara değil, duygu ve coşkuya yaslanılarak yapılır.
- E) Süresi tartışmanın türüne göre değişir.

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net

E | canlı
dershane
.net